

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

7/17 689
G.K.=119

Sayı : 76791929/610/652
Konu : Yazılı soru önergesi (7/17689)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 26.02.2013 tarih ve 110092 sayılı yazınız.

İlgi yazı ekinde yer alan İstanbul Milletvekili Sayın Süleyman ÇELEBİ tarafından verilen 7/17689 esas numaralı yazılı soru önergesine verilen cevap ekte sunulmaktadır.
Gereğini arz ederim.

Faruk ÇELİK
Bakan

Ek: Cevap (3 sayfa)

G.Funda SEZGİT
Şube Müdürü

İSTANBUL MİLLETVEKİLİ SAYIN SÜLEYMAN ÇELEBİ'NİN 7/17689 ESAS
NUMARALI YAZILI SORU ÖNERGESİNE DAİR CEVAPLAR

Gaziantep Organize Sanayi Bölgesi'nde toplam 74.345 kişi çalışmaktadır.

Bakanlığımız tarafından hazırlanıp yayımlanmak üzere Kalkınma Bakanlığı'na gönderilen Ulusal İstihdam Stratejisi'nin 2023 yılı itibarıyla temel hedefleri arasında, tarım dışı sektörde kayıt dışı istihdam oranının yüzde 15'in altına indirilmesi yer almaktadır.

Türkiye'ye yabancı ülkelere gelerek kaçak çalışan yabancılar ile bunların işverenlerine ilişkin yaptırımlar 4817 sayılı Yabancıların Çalışma İzinleri Hakkında Kanunla düzenlenmiş olup, denetim elemanlarımız ve kolluk kuvvetlerimizce kaçak çalıştıkları tespit edilen yabancılar ve bunların işverenlerine Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüklerimizce idari para cezası uygulanmaktadır.

Bakanlığımıza intikal eden haklarında cezai işlem uygulanmış Suriye uyruklu yabancılar ile bunları çalıştıran işverenlerin sayısı 2012 yılı ve 2013 yılının ilk iki ayı itibarıyla aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

DÖNEMİ	2012		2013 (İlk iki ay itibarıyla)	
	Yabancı Sayısı	İşveren Sayısı	Yabancı Sayısı	İşveren Sayısı
Gaziantep	20	8	11	2
Toplam	133	42	20	7

11.03.2013 tarihi itibarıyla Gaziantep organize sanayi bölgesinde çalışan sendikali işçi sayısı 7455'tir.

Patlama yaşanan adrese taşınmadan önce Aydınlar Mah. 45. Cd. No:19 Şehitkamil/GAZİANTEP adresinde 27 işçi ile faaliyet gösteren işyerinde 03.03.2011 tarihinde yapılan genel teftiş sonucu düzenlenen raporda, tespit edilen mevzuata aykırılıkların giderilmesi için süre verilmiş olup, idari para cezası uygulanmıştır. Diğer yönden işyerinde yaşanan patlamadan sonra müfettişlerimiz tarafından yapılan incelemede, işyerindeki mevcut sistemlerin çalışmasından kaynaklanan bir patlama olmadığı anlaşılmıştır.

Bakanlığımız iş kazası veya meslek hastalıklarının önlenmesi, sağlıklı ve güvenli işyeri ortamının sağlanması çabalarını daha etkili hale getirebilmek için sosyal tarafların da etkin katılımını sağlayacak teftiş programlarını yürütmektedir.

6331 sayılı İş sağlığı ve Güvenliği Kanununun "İşverenin genel yükümlülüğü" başlıklı 4'üncü maddesinde;

"(1) İşveren, çalışanların işle ilgili sağlık ve güvenliğini sağlamakla yükümlü olup bu çerçevede;

a) Mesleki risklerin önlenmesi, eğitim ve bilgi verilmesi dâhil her türlü tedbirin alınması, organizasyonun yapılması, gerekli araç ve gereçlerin sağlanması, sağlık ve güvenlik tedbirlerinin değişen şartlara uygun hale getirilmesi ve mevcut durumun iyileştirilmesi için çalışmalar yapar.

b) İşyerinde alınan iş sağlığı ve güvenliği tedbirlerine uyulup uyulmadığını izler, denetler ve uygunsuzlukların giderilmesini sağlar.

c) Risk değerlendirmesi yapar veya yaptırır.

ç) Çalışana görev verirken, çalışanın sağlık ve güvenlik yönünden işe uygunluğunu göz önüne alır.

d) Yeterli bilgi ve talimat verilenler dışındaki çalışanların hayati ve özel tehlike bulunan yerlere girmemesi için gerekli tedbirleri alır.” denilmektedir. Bu kapsamda, sağlıklı ve güvenli bir işyeri ortamına sahip olmanın yolu, “önleme kültürü”nün benimsenmesinden ve tüm ilgili tarafların işbirliğinden geçmektedir.

Kayıt Dışı Çalışmayı Önlemeye Yönelik Çalışmalar:

5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 1.10.2008 tarihinde yürürlüğe girmesiyle birlikte SGK tarafından kayıt dışı istihdamla mücadele kapsamında diğer kamu kurum ve kuruluşlarıyla veri paylaşımının sağlanması amacıyla çok önemli çalışmalar yürütülmektedir.

Bu kapsamda; 2008 yılından beri Sağlık Bakanlığı’ndan portör muayene listeleri, Emniyet Genel Müdürlüğü ve Jandarma Genel Komutanlığı birimlerinden işyeri ve çalışan bilgilerinin yer aldığı kimlik bildirme formları, vergi dairelerinden yoklama fişleri her ay periyodik olarak SGK sosyal güvenlik il müdürlükleri veya sosyal güvenlik merkezlerine gönderilmekte. bu bilgi kaynaklarından hareketle de personelce sigortalılık ve işyeri kontrolü yapılarak kayıt dışı çalışanların ve kayıt dışı faaliyet gösteren işyerlerin tespiti yapılmaktadır.

5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 8’inci maddesinin yedinci fıkrası gereğince yine bankalar ile çok sayıda kamu idaresi tarafından “5510 Sayılı Kanunun 8’inci Maddesinin Yedinci Fıkrasının Uygulanması Hakkında Tebliğ”de belirtilen belli başlı işlemlerin yapılması esnasında kişilerin kimlik ve mesleki bilgileri sosyal güvenlik il müdürlükleri veya sosyal güvenlik merkezlerimize gönderilmekte ve bu bilgilerden hareketle SGK personelince gerekli sigortalılık kontrolleri yapılmaktadır.

Diğer taraftan 5510 sayılı Kanunun 59’uncu maddesi gereğince, kamu kurum ve kuruluşlarının denetim elemanlarınca işyerlerinde yapılan denetimlerde, aynı zamanda sigortalılık kontrolü de yapılması ve sigortasız olarak tespit edilenlerin SGK’ya bildirilmesi sağlanmıştır.

Denetim faaliyetlerinin sıklaştırılması ve etkinliğin artırılması içinse SGK’nın bütün taşra birimlerinde görev yapmak üzere sosyal güvenlik denetmenleri istihdamı sağlanarak, yıllar itibarıyla bunların sayıları artırılmış ve sosyal güvenlik denetmenlerine defter ve kayıt inceleme yetkisi de tanınarak taşra birimlerindeki işlemlerin daha kısa sürede sonuçlandırılması sağlanmıştır.

Ayrıca SGK bünyesinde 2008 yılı Mayıs ayında kurulan “ALO 170 İhbar Hattı” kayıtdışı istihdam ile mücadele çerçevesinde yeni bir anlayışla yeniden düzenlenerek tüm bağlı ve ilgili kuruluşları da kapsayacak şekilde Bakanlık bünyesinde 15 Kasım 2010 tarihi itibarıyla hizmet vermeye başlamıştır.

2012 yılı içerisinde veri paylaşımına dayalı denetimde etkinliğin artırılması amacıyla bazı yeni çalışmalar başlatılmıştır. Ücretlerin SGK’ya eksik bildirilmesi yoluyla neden olunan kayıt dışılığın önlenmesi amacıyla Aylık Prim ve Hizmet Belgesinde (APHB) gerekli değişiklik yapılarak işverenlerin çalıştırdıkları sigortalıların, Uluslararası Standart Meslek Sınıflaması kodlarına uygun olarak mesleklerini bildirmelerinin sağlanması için gerekli çalışmalar yapılmaktadır. Bu kapsamda meslek kodlarının APHB’ne eklenmesi hususunda bildirge sisteminde işverenleri mağdur edebilecek herhangi bir aksaklığa neden olmadan gerekli değişikliklerin yapılması amaçlanmıştır.

Yine kayıt dışı işyerlerinin kayıt altına alınması amacıyla kurumlar arasında işbirliği yapılarak, doğalgaz-su-elektrik aboneliği olan işyeri verileri ile Türkiye İstatistik Kurumunun işyeri verilerinin coğrafi bilgi sistemleri kullanılarak Kurum kayıtları ile karşılaştırılması için çalışmalara devam edilmektedir. Bu kapsamda elektrik, su ve doğalgaz dağıtım alanında faaliyet gösteren kurum ve şirketlerin belirlenerek bunlardan işyeri abone bilgileri temin edilmektedir.

SGK ve Gelir İdaresi Başkanlığı arasında yapılacak işbirliği ile yoklama fişleri ve işyeri durum tespit tutanaklarının birleştirilmesi suretiyle denetimde etkinliğin temin edilmesi ve yoklamaların elektronik ortamda yapılması amacıyla Gelir İdaresi Başkanlığı yetkilileri ile gerekli toplantılar yapılarak çalışmalar tamamlanmış olup, ilgili mevzuat değişiklikleri yapıldıktan sonra ortak kullanıma geçilecektir. Bu çalışmayla Gelir İdaresi Başkanlığı tarafından binlerce işyerinde yapılan tespitler Kurumla paylaşılacak ve bu bilgilerden kayıt dışı faaliyetlerde bulunan işyerleri tespit edilebilecektir.

Kayıt dışı istihdam sorununun köklü çözümünde son dönemde üzerinde durulan konulardan biri de “Risk Odaklı Denetim” anlayışıdır. Bu bağlamda Kayıt Dışı Ekonomiyle Mücadele Stratejisi Eylem Planı (2011-2013) çerçevesinde SGK bünyesinde kayıt dışı istihdamla mücadelede etkinliği artırmak gayesiyle 29/5/2012 tarihinde “Risk Analizi Merkezi” kurulmuştur. Bu kapsamda kayıt dışılığın yoğun olduğu sektörler tespit edilerek bunların üzerine etkin bir şekilde gidilmesi yönünde çalışmalara başlanmıştır.

Bakanlığımız kayıt dışı istihdamın önlenmesi amacıyla diğer kamu kurum ve kuruluşlarıyla işbirliği ve dayanışma içerisinde olmaya büyük önem vermekte ve bu alanda çok önemli çalışmalar yürütmektedir.

SGK tarafından son yıllarda yürütülen en önemli çalışmalardan biri Avrupa Birliği fonları ile desteklenmiş olan “Kayıtlı İstihdamı Teşvik ve Teknik Destek Projesi, (KİTUP)” dır.

Projenin hedeflerinden biri ilgili kurumların, sosyal ortakların ve ilgili sivil toplum örgütlerinin konu ile ilgili kapasitelerini arttırmak olmuştur. Projenin bir diğer hedefi ise konu kapsamında stratejiler geliştirerek, kayıtlı istihdamı teşvik etmek ve ulaşılabilecek daha iyi iş imkanları, sosyal eşitlik ile ekonomide gözle görülür bir büyüme elde etmek olmuştur.

SGK tarafından yürütülen önemli çalışmalardan biri ise “Sosyal Güvenlik Reformunun Yansımaları ve Sosyal Güvenlikte Teşvik Uygulamaları” konulu Türkiye genelinde düzenlenen sempozyumlar olmuştur. Üst düzey yöneticilerinin katılımıyla gerçekleştirilen söz konusu sempozyumlarla bir taraftan kamu ve sosyal taraflar sosyal güvenlik konusunda bilinçlendirilmekte diğer taraftan kayıt dışılığın önlenmesi konusunda bu kesimlerin destekleri alınmaktadır. Söz konusu sempozyumlar ülke genelinde hala devam etmekte olup tüm ülke nüfusunun sosyal güvenlik konusunda bilinçlenme ve farkındalık düzeyinin artırılması hedeflenmektedir.

Söz konusu bölgede ve ülke genelinde daha etkin denetimler yapılması hususunda; denetim faaliyetlerinin sıklaştırılması ve etkinliğin artırılması için bütün taşra birimlerinde görev yapmak üzere sosyal güvenlik denetmenleri istihdamı sağlanarak, düzenli aralıklarla yapılan alımlarla sayıları arttırılmaktadır.

Bunun yanı sıra denetmenler tarafından sektörel analizler yapılarak riskli olan sektörler tespit edilmekte ve denetimler bu riskli sektörler üzerinde yoğunlaştırılmaktadır.